Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Орися ж ти, моя ниво,
Долом та горою!
Та засійся, чорна ниво,
Волею ясною!
Орися ж ти, розвернися,
Полем розстелися!
Та посійся добрим житом,
Долею полийся!
Тарас ШЕВЧЕНКО

29 (444)
18 липня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

КОЛИ Ж ЗАХОДИМСЯ БУДИТЬ?..

Події останнього часу свідчать, що «бєспрєдєл» влади зростає, якщо не дійшов до межі. Події у Врадіївці на Миколаївщині й викликаний ними суспільний резонанс свідчать, що протестні настрої в українському суспільстві суттєво зросли і люди виходять на вулиці, вимагаючи справедливості. Вони не вірять, що влада може її забезпечити й самі беруть штурмом правоохоронні інституції. І це виглядає як штурм ворожих фортець.

Власне воно так і є – народ воює проти внутрішніх окупантів. І повідомлення ці – як вісті з фронту. Лише за останніх кілька днів більш як у тридцяти містах сталися акції протесту і сутички з міліцією. На підтримку врадіївських протестувальників вийшли люди в Донецьку, Львові, Полтаві, Івано-Франківську, Чернігові, Тернополі, Харкові, Житомирі, Кіровограді… Причому форми протесту – різні.

На самій Миколаївщині ВО «Батьківщина» почало збір заяв громадян про неправомірні дії працівників правоохоронних органів. За один день зібрали 967 таких подань. Акція безстрокова. У різке протистояння з міліцією переріс протест дрібних підприємців ринку «Шлях» у Києві проти здирництва. У час його проведення активістка КУПРу (Коаліції учасників Помаранчевої революції) попросила міліціянта розмовляти українською. Останній жорстоко вдарив жінку, нанісши їй (як згодом засвідчив лікарський огляд) тілесні ушкодження. Обуренню людей не було меж. Вони захопили подвір'я Святошинського РВВС, вимагаючи прізвища нападника у погонах. Не вщухають протести у столиці проти свавільної забудови з дозволу влади Києва: у Десятинному провулку, на станції метро «Лісова», продовжується боротьба за Гостинний двір. Активісти КУПРу, одягнувши маски Йосифа Сталіна, Адольфа Гітлера, Муамара Каддафі й Саддама Хусейна, прийшли 9 липня до Адміністрації Президента, аби привітати його з днем народження, виразно натякаючи на диктаторські замашки ґаранта. Зрозуміло, їх міліція зупинила й намагалась затримати… З усього видно, в українському казані закипає крутий куліш. Чи усвідомлює це влада?.. Мабуть, не дуже, намагаючись перекласти вину на самих громадян. Як у тій Криловській байці про вовка і ягня.

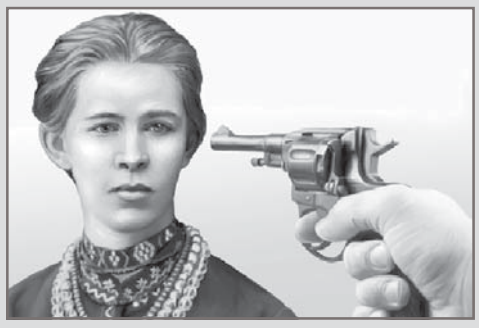
Чи не тому міліція фабрикує справи на протестувальників у Врадіївці, Києві, інших містах. Намагаючись цим залякати громадян, сама ж лишаючись безкарною за злочини, скоєні проти них. Тому-то організація «Amnesty international» оцінює виступи як суспільну стурбованість тим, що міліція перетворилась на злочинне підприємство… А суди, а прокуратура?.. Спитайте пересічного перехожого, чи вірить він у справедливе правосуддя, і на вас подивляться, як на прибульця з іншої планети.

Суспільство вразила хвороба цілковитої невіри в державу й владу, яку вона уособлює, у виконання її обіцянок. Але скільки воно терпітиме цей «бєспрєдєл»? Як бачимо, єгиптяни – кращі учні історії і часу ніж ми. Не настало покращення через рік – і президента Мурсі «пішли». Ми ж чекаємо «покращення вже сьогодні» уже третій рік. Хоч і в українців є приказка: «Недовго дзбанок воду носить»…

Вірмо, що невдовзі й ми заходимось будить.

Богдан ВІВЧАР

ЗАСТОРОГА

Тривала цілеспрямована війна проти української мови є промовистим підтвердженням її ключової ролі для національної ідентичності та перспектив розвитку України як держави. Лідери нинішньої опозиції мають це усвідомити й нарешті запропонувати дієву і чітку програму перетворення української на повнофункціональну державну мову.

ВИЗНАНА ВОРОГОМ

БОРОТЬБА ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ДОБУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Подаємо за «Українським тижнем» (№ 23, 2013) спеціальне розслідування українського правознавця-міжнародника, заслуженого юриста України, Надзвичайного і Повноважного Посла України, доктора юридичних наук, професора Володимира Василенка дослідження, яке підтверджує, що війна проти української мови як базової підвалини української ідентичності, яка триває вже понад століття, значно активізувалася за часів формально незалежної України. Пан Василенко доводить, що ця війна є не чим іншим, як спецоперацією сусідньої держави проти України, мета якої – «остаточне вирішення українського питання». А отже, війна проти української мови насправді є війною проти кожного українця. Він переконаний, що на цьому етапі завдання спецоперації полягає в нав'язуванні Україні такого мовного порядку, який би консервував і поглиблював результати тривалої політики примусової русифікації українців. Насамперед спецоперація має забезпечити надання російській мові в Україні статусу другої державної, що ґарантувало б досягнення остаточної мети – повне усунення української мови та інтеґрацію українців у російський національний простір.

Володимир Василенко акцентує на схожості розроблених у сучасній Росії механізмів підтримки й використання «русскоязичних соотєчєствєнніков» за кордоном для розбудови «русского міра» з ідеологією, яка після Першої світової війни була сформована в Німеччині, щоб зберегти «єдину німецьку спільноту» (її складниками вважали німців «фатерлянду» і представників німецьких меншин – «фольксдойче» поза його межами). А подібність реваншистської риторики у міжвоєнній Німеччині, що досягла свого піку за часів Гітлера, і в пострадянській Росії, що фактично перетворилася на офіційну ідеологію за правління Путіна, змушує задуматися над можливими загрозами. Адже «гуманітарна» політика Кремля в Україні виходить за межі популяризації російської мови; «сприяння» її вивченню і поширенню сфер застосування відбувається в результаті політичного тиску й різноманітних маніпуляцій. У цьому контексті проаналізована і сама спецоперація зі знищення української мови та її заміщення російською, і роль у цій історії ключових постатей української політики починаючи від Леоніда Кучми та керівників його Адміністрації (які обіймали й інші ключові посади в українській владі у різний час) – Дмитра Табачника, Володимира Литвина, Віктора Медведчука та інших.

Водночас у спеціальному розслідуванні увага акцентована на нездатності опозиції та державних діячів, які декларували себе як проукраїнські лідери, ефективно протидіяти мовним спецопераціям Москви. За Кучми опозиція не змогла і, як з'ясувалося, не збиралася блокувати ухвалення Європейської хартії реґіональних мов у спотвореній редакції, заснованій на хибному, російському перекладі, що створювало засади для необґрунтованих прав російської мови в Україні. Зокрема, як інструмент боротьби проти української мови було використане ухвалення мовного закону Колесниченка–Ківалова.

(Чит. 2 стор.)

РЕЗОНАНС

ЗНОВУ МОСКАЛІ!

Де не посій, всюди вродяться! Коли дізнався про яєчний скандал у Луцьку, дуже мені прикро стало за нашу владу. Був шокований, що скандаліст приїхав аж із Запоріжжя. Мав наплічник із написом «Свобода». А виявляється, що все це зроблено в Москві («Високий замок», 16 липня 2013 р.). Все роблять, аби нас посварити з Польщею та Європою і не дати підписати в листопаді у Вільнюсі угоду про асоціацію України з ЄС.

А наші 148 депутатів звернулися до польського сейму, щоб Волинську трагедію визнати геноцидом польського народу. А коли ухвалювали відповідне рішення у Верховній Раді про десять мільйонів українців, що загинули від голодомору, з місць навіть не підвелися 148 ворогів української держави!

Ірина Фаріон справедливо заявила, що СБУ має розпочати провадження про зраду, засоби масової інформації мають оприлюднити прізвища цих так званих депутатів, а ми на дверях їхніх помешкань написати: «зрадники» або «москальські холуї».

Це ж треба, ми платимо податки, вони розкошують за наш рахунок і служать сусідній державі. Адже це теж крок, щоб показати Європі, які ми, українці, погані. Ось справжнє обличчя цих холуїв. А Президент? Так зайнятий, що зустрітися з президентом сусідньої держави і разом помолитися за невинно убієнних українців та поляків не має часу. Вибачився від імені нації лише проректор Українського католицького університету Мирослав Маринович і сказав: «Цілили у вас, пане Президенте, а потрапили в нас». Я також хочу вибачитися перед президентом Польщі.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Обережно – ведмеді

У селі Кривопілля Верховинського району ведмеді напали на 25-річну жительку. Дівчина госпіталізована в Верховинську центральну райлікарню з діагнозом «рвані рани передпліччя обох рук та грудної клітки». Як повідомляє головне управління ДСНС в області, інцидент стався в суботу, коли дівчина збирала з мамою ягоди в присілку Волова.

«Почувши раптом шум, вона почала втікати до матері. Мама потерпілої побачила маленьке ведмежатко й ведмедицю, яка бігла в бік дочки. Раптово молода селянка перечепилась і впала на землю, а на неї стрибнув ведмідь. Мати дівчини стала кричати, і ведмеді втекли в ліс», – повідомляє облуправління ДСНС, посилаючись на слова потерпілої.

Тепло за дозволом

Міський голова Івано-Франківська Віктор Анушкевичус зобов'язав керівництво ДМП «Івано-Франківськтеплокомуненерґо» забезпечити видачу технічних умов усім заявникам, які мають дозвіл міжвідомчої комісії та сесії міської ради і рекомендував вчинити так само ТзоВ «СТЕК», не зважаючи на те, що їхня позовна заява перебуває в суді.

ФАКТ

ЗАДЛЯ ПРАВДИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ

ЗАЯВА ОУН З ПРИВОДУ 70-ої РІЧНИЦІ ВОЛИНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

Депутати нижньої палати польського парламенту назвали польсько-український військовий конфлікт 1943 року «етнічною чисткою з ознаками геноциду». При цьому польські депутати наголосили, що винуватцями подій на Волині є Організація Українських Націоналістів та Українська Повстанська Армія.

У зв'язку з цим Організація Українських Націоналістів заявляє таке.

Ухвала польського парламенту містить звинувачення, які не відповідають об'єктивній історичній дійсності, базуються на однобокому висвітленні подій, що відбувалися на Волині під час Другої світової війни.

Заявляємо, формування української самооборони на Волині, Організація Українських Націоналістів, а згодом Українські Повстанська Армія збройно боролися проти всіх окупантів, в тому числі й проти окупаційної Армії Крайової, що діяла на Волині за наказами польського еміґраційного уряду в Лондоні, який і надалі вважав цю прадавню українську територію складовою частиною II Речі Посполитої.

Це була священна і законна боротьба, адже її мета – побудова Української Самостійної Соборної Держави на українських етнічних територіях.

Засуджуємо позицію польських депутатів, окремих польських державних і політичних діячів, які формують образ ОУН і УПА як сили, що начебто проводила «етнічні чистки».

Ухвала польського сейму лише ускладнила і без того непростий діалог стосовно волинських подій і може суттєво погіршити взаємини між двома країнами. Розцінюємо ухвалу польського сейму як втручання у внутрішні справи України.

Переконані, що неґативні наслідки рішення польського сейму відчує не тільки Україна, а й Польща. Адже історична і національна несправедливість, яка у цьому випадку виявлена щодо України – добрий ґрунт для різноманітних спекуляцій і подальшого нагнітання напруженості між українцями й поляками.

Відомо також, хто з цього скористає. Це будуть інші держави: передусім Росія, яка докладає чималих зусиль, щоб закрити перед Україною двері до Європейського Союзу, втягти її в «русскій мір», а отже, позбавити нас європейської і демократичної перспективи.

Водночас нагадуємо, що десять років тому українська і польська сторони вже досягли порозуміння у справі Волинської трагедії, зокрема парламенти двох країн ухвалили відповідні заяви, які не ображають національних почуттів двох народів, відкривають шлях до діалогу і взаємного примирення. Це складне питання має надалі дискутуватися лише в наукових колах, а державні органи України й Польщі мали б забезпечити рівнозначне вшанування пам'яті жертв тих подій.

ОУН і надалі відстоюватиме історичну правду і національну справедливість стосовно подій на Волині у 1943 році.

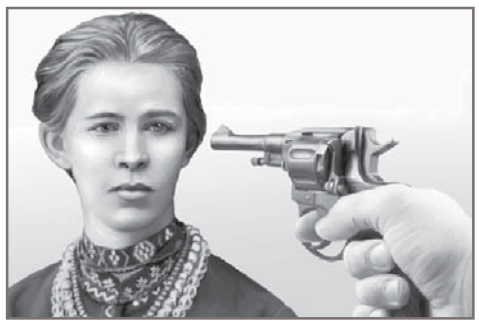
Слава Україні!

Президія Проводу ОУН

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету "ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА".
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 5,93 грн., на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

ЗАСТОРОГА

ВИЗНАНА ВОРОГОМ

(Поч. на 1 стор.)

У період президентства Віктора Ющенка та прем'єрства Юлії Тимошенко були знехтувані наявні можливості впливу в парламенті й виконавчій вертикалі для перетворення української на повнофункціональну єдину державну мову. У парламенті впродовж 2006–2008 років було зареєстровано кілька законопроектів про порядок застосування української мови, але їх навіть не внесли до порядку денного, хоч із кінця 2007-го до початку 2010-го НУ–НС і БЮТ мали достатню кількість голосів для їхнього ухвалення.

А після приходу до влади Віктора Януковича керівництво парламентської опозиції виявилося неспроможним організувати протидію його наступу на українську мову, здійснюваного під тиском Москви. Попри урочисті зобов'язання рік тому трьох нинішніх опозиційних сил у Верховній Раді домогтися скасування мовного закону Ка-Ка, наразі він поза увагою лідерів опозиції. Тобто вони так і не усвідомили, що питання статусу української мови як єдиної і повнофункціональної державної мови, основи ідентичності й базису національної консолідації української політичної нації не може бути розмінною монетою і засобом піару в ситуативних політичних іграх. Тим більше, що значущість української мови дуже добре усвідомлюють її вороги, які саме тому й надають таку важливу роль її витісненню та заміщенню російською як основною для просування «русского міра» та цивілізаційного, політичного й економічного впливу Москви.

Лише повноцінне виконання мовою своїх функцій як єдиної державної здатне забезпечити суспільну цілісність та єдність української європейської нації і створювати належні умови для нормального функціонування Української держави. Тому протидія спецопераціям із витіснення української мови, не тільки збереження її статусу як єдиної державної і, що найважливіше, наповнення цього статусу реальним змістом, – це не самоціль, а засіб захисту національної державності та європейської перспективи України. Якщо лідери опозиції усвідомлюють функціональне значення мовного питання і лише імітують протидію мовній політиці нинішньої влади, яка породжує стратегічну загрозу українській державності, поряд з режимом Януковича їх також треба вважати співучасниками російської спецоперації. Якщо ж неспроможні адекватно оцінити значення української мови для долі Української держави, не мають права претендувати на представництво інтересів української більшості.

Інакше вони мають чітко сформулювати й декларувати план практичних дій, спрямованих на консолідацію української політичної нації на основі української мови як базової ознаки ідентичності та ключового інструменту розриву з радянсько-російським колоніальним минулим і відновлення розірваних зв'язків із цивілізованим світом. Лідери опозиції, насамперед це стосується Арсенія Яценюка та Віталія Кличка, оскільки вони уникають чітких відповідей щодо цього питання, мають взяти на себе зобов'язання розширити простір використання української до масштабів, які перетворили б її з формально-ритуальної на повнофункціональну державну мову. Досягти ж це можливо створенням таких умов, за яких без знання і використання української мови в будь-якої людини не було б шансів реалізувати себе в Україні. Так, як це зробили, наприклад, в Естонії, Латвії та Литві. Водночас лідерам опозиції необхідно нарешті зрозуміти, що абсолютна більшість в Україні, включно з представниками нацменшин, відкрита до розширення сфери застосування української мови. А без створення україномовного простору на всій території України неможливо припинити насадження безперспективної з погляду розвитку країни російської економічної та соціальної моделі, а отже, створити підприємницьку економіку, забезпечити її зростання, сформувати середній клас – рушій будь-яких перетворень, розбудувати правову державу. Проте для цього насамперед важливо забезпечити реальний доступ громадян України до української мови через її домінування в інформаційному просторі.

Ключові з них:

реальну, а не декларативну українізацію мають пройти державні та бюджетні організації. Аби забезпечити умови для вивчення української тим, хто хоче, однак не може її опанувати (особливо у сильно зрусифікованих реґіонах), на базі навчальних закладів необхідно створити розгалужену мережу безплатних курсів. Усі держслужбовці, які за чітко визначений час повноцінно не оволодіють українською, мають бути звільнені;

особливу увагу слід приділити дерусифікації ЗМІ, кінопрокату й ринку друкованої продукції. На чотирьох-п'яти державних загальнонаціональних каналах мовлення має відбуватися виключно українською, а на одному – російською. На всіх приватних загальнонаціональних телерадіокомпаніях ефір повинен відбуватися українською мовою. Для реґіональних телерадіокомпаній у місцях компактного проживання етнічних меншин частка ефіру державною мовою має бути встановлена на рівні не менш як 50 відсотків. Усі друковані видання повинні видаватися українською. Іншомовні, що реалізуються на території України, повинні мати повноцінні україномовні версії, їхня присутність обов'язкова в усіх точках збуту на умовах не гірших, аніж для іншомовних примірників;

запровадження норми щодо заповнення до 70 відсотків полиць книгарень україномовною продукцією;

поступово частка предметів українською мовою, що викладатимуться в школах національних меншин, які фінансуються коштом державного та місцевого бюджетів, має збільшуватися;

для того, щоб мовна політика мала вигляд не разових акцій, а була комплексною, системною, розрахованою на тривалий час і, головне, втілювалася, важливо створити ефективний державний орган для контролю над дотриманням мовного законодавства з чітко визначеними повноваженнями, прописаними механізмами їх реалізації та можливостями вживати санкції проти порушників;

водночас не варто боятися прогнозованого посилення інформаційної війни Кремля та проросійських сил в Україні з дискредитації такої по-справжньому державницької мовної політики. Варто розуміти, що невдоволення викликають не наявні чи відсутні реальні порушення громадянських прав, а неготовність низки представників колись панівної нації імперії погодитися на статус національної меншини.

Володимир ВАСИЛЕНКО
(Продовження буде)

НАРОД І ВЛАДА

ЧИ МОЖНА У НАС ДОБИТИСЬ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Є речі, які гірше алкоголю псують людину. Це – влада і гроші. А бажання слави і влади має побічні дії. Це – надимання й зневага, як наслідок, – ниці прояви тіла, які домінують над свідомістю й роблять людину жертвою споконвічного обману незалежно від освіти.

Чому я вирішив звернутися через газету до своїх земляків? Можна сказати одним словом – біда. Та щоб донести до тих, хто читає це, скажу з самого початку і прямо: сьогодні моя біда, завтра – ваша. Біда в корумпованій владній системі. І вся ця бюрократична система взаємовигідно пов'язана. Коли я за нижчеописаним випадком звернувся до влади, то побачив там таку сваволю, що у Радянському Союзі такого не було, хіба що у тридцять третьому році та в повоєнні роки. Випадок зі мною стався такий, а подібний може статися з будь-ким, незалежно від місця роботи, посади чи років і там, де не має сили ні освіта, ні влада, ні навіть гроші. Уміння зберігати й проявляти віру, стриманість і спокій розуму. Ці якості іноді нічим не замінити й нізащо не купити, а іноді саме вони стають для людини єдиним виходом із безвихідної ситуації.

Не зважаючи на те, що я вів тверезомислячий спосіб життя і був фізично сильним, бо займався спортом, 6 травня 2008 року під час виконання своїх робочих обов'язків в Івано-Франківському СТК по вулиці Довгій, 60 внаслідок корозії газових труб потрапив під вибух газу. Коли отямився, то побачив, що я чогось лежу в коридорі до пояса роздягнений, а на кінцівках рук м'ясо від костей відділене й наполовину згоріле і щось невидиме мене тримає, так що не дає ні дихати, ні жити. Хотів з усіх сил утікати, а воно не пускає. Слабо усвідомлював, хто я і чому опинився на війні. Не відав, чи то Ірак, чи Афґаністан. Почувався розчавленою комашкою. Внаслідок вибуху газу одна людина загинула, а я став інвалідом, переживши такі муки, що не міг собі уявити, що таке можна знести. Через важкий стан здоров'я, протягом тривалого часу не міг сам себе обслуговувати, і весь цей час моє становище нічим не відрізнялося від новонародженої дитини, бо крім того, що полум'я газу сильно обпекло голову й кінцівки рук та тулуб (опіки 2–3 ступеня важкості), я ще тиждень після опіків голови був цілком сліпий. А ударною хвилею зламало три ребра, праве плече і ключицю, прорвало перетинку в правому вусі, порвало м'язи і зв'язки до такої міри, що все висіло. Я нічим не міг поворухнути. Все це привело мене в такий стан, що я не міг самостійно протягом трьох місяців ні поїсти, ні себе обійти.

Через опіки дихальних шляхів язик був чорний. Ще приблизно три місяці після вибуху газу кожного ранку подушка була в крові через те, що тім'я ніяк не гоїлося. Лікарі говорили, що доведеться, напевне, ампутувати праву кисть руки. Не мирячись із тією безпорадною ситуацією, в якій опинився, я почав з вірою в Бога і в себе тренуватися. У той час, коли мене, лежачого в простирадлі, клали на качалку й везли на операції і перев'язки, а випадкові відвідувачі, дивлячись на мою згорілу забинтовану голову й руки, ойкали та хитали головами. Тренування я почав з того, що робив глибокі вдихи (наскільки міг) і видихи, чергуючи відповідними підходами, і поступово переходив до рухів тією частиною тіла, що рухалась. Щоразу збільшуючи навантаження (знаючи, що імпульс передається в нерухому частину тіла), перемагаючи незносний біль, тренувався і вдень, і вночі. Вигадував різні вправи, постійно збільшував навантаження. І цим себе врятував. Уже через чотири місяці після аварії самостійно прийшов у прокуратуру з власноруч написаною заявою з короткою вимогою, щоб винні особи, згідно акта про нещасний випадок у моєму каліцтві, виплатили мені матеріальну та моральну шкоду.

Однак, на мій подив, у приймальні обласної прокуратури сказали, що винних немає, а коли я показав акт про нещасний випадок, то зателефонували в міську прокуратуру й сказали: ми його посилаємо до вас, дайте йому будь-яку відповідь. І знову я був здивований не так тим, що сказали дати будь-яку відповідь, як тим, що хоч я і дійшов у обласну прокуратуру, але мій стан і вигляд говорили самі за себе – весь мокрий від поту, поблідлий, з іще не загоєними ранами на руках. А комісія МСЕК скерувала мене ще майже на рік на лікування.

Аж через рік після аварії мені дали другу групу. То до кого за будь-чим посилав мене той прокурор?..

Мене здивувала черствість і безсердечність тих, до кого ми звертаємося за допомогою. Але якоюсь мірою я був вдячний тому прокуророві, бо цим він відкрито показав, з ким і з чим я буду мати справу. Відтоді й аж дотепер мені, як і багатьом іншим, хто добивається справедливості у цій корумпованій і несправедливій системі, із різних інстанцій, в тому числі й найвищих, дають абияку відповідь. Не вникаючи у суть справи, не переймаючись людськими болями, бідами, проблемами. На підтвердження цього маю вагомі докази.

Всі ці роки за цією і в зв'язку з ситуаціями, що додатково склалися, я, оббиваючи пороги владних структур, міліції та прокуратури від району до столиці, побачив там не тільки домінуюче невиконання своїх службових обов'язків, а й тотальну бездіяльність. Вони нудьгують від сидіння, крутяться одне поза одного. Отож гадаю, що для ефективної діяльності усіх цих бюрократичних органів їх треба скоротити принаймні вдесятеро. Щоб вони від нічого робити не проводили так часто наради, а усвідомлювали, для чого вони там і за що їм платять гроші. А кошти, які йдуть на утримання такої армії нероб, скерувати в лікарні, на дороги, в сільське господарство.

Звертаючись укотре в прокуратуру міста, я дізнався, що вона таки через рік після вибуху газу порушила кримінальну справу. І знову я був здивований, бо кримінальна справа була порушена не на керівників газового господарства В. І. Нижника і головного інженера В. Й. Мацедонського, а на директора СТК, в якої від вибуху помер чоловік, а я став калікою, а самій організації внаслідок халатних і злочинних дій керівництво газового господарства завдало збитків на 80 000 гривень. Не зважаючи на те, що в самій організації немає газопостачання і актом про нещасний випадок визнана вина керівника газового господарства В. І. Нижника, який порушив Правила безпеки системи газопостачання. Внаслідок чого через корозію газових труб сталась міґрація газу по підґрунтових відкладеннях у бік приміщення класу № 9. Газова труба, з якої стався витік газу, проходить на відстані 4 м від класу № 9, де стався вибух газу. І про цю газову трубу ніхто раніше з працівників СТК ніколи й не чув.

На мої скарги, з якими я звертався в Київ до всіх найвищих інстанцій, і які потім переадресовувались у прокуратуру області, та на запити народних депутатів прокуратура давала шаблонні відповіді. Прокурорське реаґування не встановлене, а суд з цього приводу взагалі мовчав. Та 7 червня 2013 року, на шостому році після вибуху газу, суд нарешті дійшов висновку, що прокуратура безпідставно звинувачувала директора СТК і повернув справу в міську прокуратуру на додаткове розслідування. Та виникає запитання: що тоді робила прокуратура всі ці п'ять років і кого й за що суд судив увесь цей час, тягаючи мене, потерпілого, по безкінечних засіданнях і знищуючи мене морально. Не звертаючи уваги ані на мої свідчення, ані на докази. Порушивши кримінальну справу проти директора СТК, прокуратура ніяк не визнавала, що то газ вибухнув. Хоч були неодноразові експертизи. До речі, нікого з працівників СТК з цього питання не допитували.

Довелося мені уже вкотре з купою документів їхати у генпрокуратуру, Верховну Раду, Адміністрацію Президента. І аж коли справа набула резонансного розголосу у червні 2011-го місцева прокуратура змушена була визнати вину газового господарства і порушити кримінальну справу. Але знову, на моє здивування, кримінальна справа була порушена не згідно акта про нещасний випадок, на керівництво газового господарства, а на підставну особу. І ту підставну особу нібито судили і зразу ж у зв'язку з амністією звільнили. Щоправда, визнання вини газового господарства дало мені можливість зробити позов у суд. Але представник газового господарства вісім разів на засідання не з'являвся і аж через рік після того судового спектаклю мені в липні 2012 року виплатили компенсацію – 10 відсотків від заявлених збитків. А вони й ліку не піддаються. У той час, коли я, рятуючи життя і здоров'я, витрачав усі родинні заощадження, винуватці й пальцем не поворухнули, аби допомогти у лікуванні. А суд – у належній компенсації шкоди, завданої здоров'ю, внаслідок нещасного випадку. В той час, коли я практично помирав у лікарні й ніс колосальні витрати, змагаючись за життя, осіб, які вчинили злочин із тяжкими наслідками, ніхто й ніщо не турбувало. І аж досі поки що. Ігноруючи права і свободи, проголошені Конституцією про принцип верховенства права. І в той час як держава має захищати ці права, то люди, які її представляють, дискредитують її. Чи є у нас справді справжня Українська держава? Запитую тепер у найголовнішого носія влади – народу. Та до всіх звернуся словами зі Святого Письма, написаними у Євангелії від Матея (25, 40): «Поправді кажу вам, що тільки вчинили ви одному з найменших братів моїх, те мені вчинили», та словами К. Маркса: «Людина не може бути продуктом обставин, бо не обставини змінюють людину, а людина – обставини».

Ярослав САЛИГА, *потерпілий*

ТАК ДУМАЮ

«СТРАШИЛКА» — НАЦІОНАЛІЗМ

Читаючи пресу, слухаючи радіо чи дивлячись телепередачі, можна дійти висновку, що, як не прикро, український націоналізм як «страшилку» використовують не тільки сили вчорашнього дня, в першу чергу, Партія реґіонів і КПУ, проросійські громадські організації. Для самих українців, насамперед, для політиків, еліти, які видають себе за націонал-демократів, український націоналізм страшний і не сприймається як єдино правильна ідеологія розбудови української національної держави. Навіть сьогодні, на 21-му році незалежності, коли український націоналізм реґіонали й комуністи, російські шовіністи, розгорнувши як в Україні, так і в Європі, цинічну й відверту кампанію, видають за нацизм, расизм, фашизм, створюють так звані антифашистські комітети, ми мовчимо, не знаходимо необхідних слів для пояснень українцям, насамперед, суспільству, Європі, що ж є що і чого треба дійсно боятися… Двадцять років вважаємо не вартим уваги захист націоналізму як ідеології, діючи словом, ідеологічно, а не радикальними методами, штовханиною і бійками у Верховній Раді, сутичками на вулицях, майданах. Хоч насправді такі дії лише дають привід для розпалювання антинаціоналізму. Мовчить і діаспора…

Ми так і не дійшли до порозуміння, що ж таке націоналізм. Що це не патріотизм, як вважає більшість політиків, еліти, зокрема, відомий громадський діяч Є. Сверстюк. Це – ідеологія будівництва національної держави з допомогою згуртованої більшості суспільства за національною ознакою, маючи згуртовану найбільш численну титульну націю в Україні – українську.

Тому можна сказати, що весь український націоналізм коротко висловлений словами Т. Шевченка, адресованими українцям, «і мертвим, і живим, і ненародженним землякам…», себто і нам: «Обніміться, брати мої, молю вас, благаю».

Не дослухалися, не зрозуміли чи не захотіли зрозуміти, не чуємо чи не хочемо чути й сьогодні. Як не дослухалися до багатьох, хто закликав враховувати ганебний стан української нації, хто, зокрема, як А. Погрібний, кликав ударити в дзвони до українців, щоб почули Шевченкові слова «обніміться…» І сьогодні багато хто нагадує українцям про слова Т. Шевченка з тлумаченням ідеології націоналізму. Зокрема, письменник Ярослав Мельник пише: «Кількісно велика нація має теоретично і більший потенціал. Ми – велика нація, тільки загнана у кут у своїй (?) країні».

Чи дослухаємося, чи сприймемо націоналізм як тяжку роботу зі згуртування титульної нації, виведення її із глухого кута в Україні, шукаючи непрості, нестандартні шляхи, насамперед, для того, щоб зупинити процес зросійщення українців, який набув стихійного чи навіть незворотнього характеру, повернути зросійщених українців до рідної мови?! Як не прикро, та, скоріш за все, не сприймемо, бо не хочемо і чути про «безнадійно хвору націю», про одужання якої маємо подбати всі, хто ще сподівається на дійсно українську Україну, насамперед, політики, українська національно свідома еліта, якщо вона в Україні є.

На жаль, сьогодні більшість суспільства сприймає український націоналізм через радикалізм ВО «Свобода». Хоч потрібна кропітка робота задля одужання нації.

Здається, ще М. Міхновський давно визначив, що українцям не вистачає насамперед націоналізму, сприйняття ідеології націоналізму. А нинішні партії націонал-патріотичного спрямування, що тільки не видумують, аби, не дай боже, не звинуватили в націоналізмі?!. Вказують, зокрема, на недостатню національну складову в програмах опозиційних партій. Пишуть про правоцентристські партії, хоч, зрозуміло, розташування стосовно умовного політичного центру не дає суспільству ясність, якої ж ідеології дотримується партія.

Та чи можна говорити про захист національної ідентичності українців і не бути націоналістом, не нести українській більшості ідеологію єдності, ідеологію націоналізму, оте Тарасове «Обніміться, брати мої?!.» Адже, зрозуміло і підтверджено досвідом 21-го року незалежності: захистити українське в Україні зможе тільки згуртована титульна нація, рух нації, а не партій, політиків, рухів. Ми вже давно стали свідками, як ці рухи спрямовані лише на боротьбу за владу, яка нічого не міняє і не змінить без згуртованої української більшості, озброєної ідеологією націоналізму.

Прикладом тут може бути сумний досвід президентства В. Ющенка з його турботою про політичну, якусь модернову, націю без належної роботи з одужання хворої титульної нації.

А світ зачекався, коли ж українці стануть нацією і почнуть будувати дійсно українську національну державу, обравши дійсно українську владу, а не нарікаючи на існуючу, неукраїнську, обрану українцями ж владу, звинувачуючи всіх, тільки не себе. Та, мабуть, світ уже втратив чи втрачає надію, що українці, насамперед, політики, еліта прокинуться і схаменуться.

Відповідь на ці запитання вже існує з часів І. Вишенського, Т. Шевченка, П. Куліша, І. Франка, М. Грушевського, С. Петлюри і багатьох інших, хто кликав звернути увагу на кинену не роздоріжжі напризволяще націю. Сьогодні відповідь дає, зокрема, В. Баранов у книзі з промовистою назвою «Україна зникома», наводячи безліч гірких фактів сьогодення: «Перспектива перед Україною безрадісна. Вона дійшла до тієї межі, за якою може справдитися страшне застереження Тараса Шевченка "Погибнеш, згинеш Україно, на стане й знаку на землі" Але кому це болить?

Слава Богу, здається, болить представнику інтеліґенції – академіку М. Жулинському, який нарешті самокритично висловлюється про інтеліґенцію і закликає її негайно розпочати роботу з впровадження українського культурного націоналізму як першого кроку до націоналізму політичного, посилаючись на І. Франка, який свого часу все більше утверджувався в думці, що народ не здобудеться на політичну й економічну самостійність, якщо не сформується українська нація – суцільний культурний організм, а для цього слід мати свою, національну еліту, національну інтеліґенцію, головним обов'язком якої буде «по всіх частинах і окраїнах нашої землі будити почуття народної єдності, піднімати общеукраїнське народне самопочуття».

Та чи почує інтеліґенція, чи здатна ще вона на роботу відповідно до порад І. Франка, зокрема, вийшовши із комітетів, круглих столів, форумів, конґресів, залишивши балаканину, поєднуючи слово і діло, роботу з українцями, знайшовши до розуму їхнього і сердець непрості, нестандартні шляхи?!.

Сподівання тільки на неї, інтеліґенцію, на те, що сам М. Жулинський стане будити і саму інтеліґенцію.

Як не прикро, політики продовжують політичні ігри біля владного корита і вже в програмах об'єднаних партій пишуть про «відновлення демократії і справедливості», неначе можна це виконати, здолати лжедемократію, на маючи в суспільстві згуртованої більшості за національною ознакою, в Україні – української, над чим саме треба тяжко працювати, не покладаючи рук.

Як кажуть, надія вмирає останньою, надія, що нарешті почуємо заклик і застереження Т. Шевченка обнятися як брати й заходиться вже будить. Дай, Боже!

Леонід ПІНЧУК, *член ініціативної групи громадянської акції «Калинова гілка», м. Миколаїв*

ІСТОРІЯ І Я

Спогади Емілії Ґбур – уродженки багатодітної родини села Павлівка, жительки Івано-Франківського мікрорайону Пасічна, однієї з учасниць Норильського повстання 1953 року, багатолітнього політв'язня сибірських тюрем, брати якої загинули за волю України в УПА, а батьки теж розділили долю доньки, тавровані означенням «куркуль», за відмову здачі контингенту радянській владі.

З ТАВРОМ РАБА

СПОГАДИ ЕМІЛІЇ ҐБУР – УЧАСНИЦІ НОРИЛЬСЬКОГО ПОВСТАННЯ

Час летить невблаганно швидко, залишаючи за собою сліди про визначні постаті в нашій історії, чи ті, які є до певної міри знаними. Однак є люди, про яких ми не знаємо майже нічого, а вони жили серед нас і боролись за незалежність України, бачили на власні очі, що таке сибірські тюрми, конаючи по бараках, харчуючись тюремною баландою. І тільки пожовклі аркуші спогадів, залишені ними, чи прижиттєві розповіді є свідченням історично пережитого й саме до таких належала Емілія Ґбур. На жаль, залишені нею скупі рядки з її страдницької долі у своєї сусідки – пані Віри Зубрицької, яка зберегла їх, за що висловлюю їй подяку, стали тим єдиним джерелом інформації про жінку, на долю якої випало попити з гіркої чаші.

Емілія Ґбур, 1927 року народження, заарештована 13 лютого 1945 року:

«Я йшла до села Загвіздя за призначенням. У селі Пасічна на Ріні (так називали місцину вздовж ріки Бистриці Солотвинської) мене затримали яструбки-сексоти, – так розпочинаються спогади, – й, заарештувавши, завели до НКВД у Станіславові. У тюрмі мене протримали до 9 травня.

За час перебування в Станіславській тюрмі на очну ставку до мене приводили свідків-односельчан, а в кінці травня військовий трибунал – славнозвісна «трійка» за «ізмєну родінє» засудив мене до 10 років відбування покарання у трудових таборах.

На самі Зелені свята у брудних товарняках везли нас до Львова, а звідтіля – до Архангельська. У Архангельську нас посадили на корабель і повезли через Біле й Баренцове моря, Карські ворота, Північний льодовитий океан на ріку Єнісей. Пропливаючи через Карські ворота, корабель мало не потонув, натрапивши на підводну міну, морякам дивом вдалося відвернути це лихо.

На кораблі було три тисячі українців, серед них – триста жінок. Запаси питної води невдовзі вичерпалися, й ми, щоб не вмерти, змушені були набирати морської води, яка є дуже солоною… Їсти давали сухим пайком двічі на день, що призводило до різноманітних кишкових захворювань. Тих, що помирали, викидали у море.

Коли нас перевезли у пересильний пункт у Дудінку, надворі була вже зима, падав сніг. Нам дали баланди з гнилої мерзлої капусти, змішаної зі снігом.

З Дудінки поїздом нас повезли до Норильська. Там я попала на вугільну шахту, де відпрацювала три роки. Далі, за наказом, мене відправили в інший табір. Це був спецтабір, де кожному в'язневі подавали номери на плечах, грудях та колінах. Працювали ми на різних роботах, будували Норильськ. Робота була дуже важкою, доводилось бути на морозі з вітром, який сягав 45–50 градусів, а часом доходило аж до 70. Там зима триває дев'ять місяців і цілодобові дні без ночей. За найменшу провину в'язня відправляли у карцер.

Лаґерний пайок, до якого входив один черпачок баланди й двадцять грамів хліба, тримав усіх упроголодь, а для отримання добавки хліба до їжі треба було виконати півтора норми, що було більшості не до снаги».

«Коли 26 травня 1953 року у всіх таборах Норильська почалося повстання, яке тривало 61 день, ми, – зазначає у своїх спогадах пані Емілія, – його підтримали, не виходячи на роботу протягом тижня й неївши нічого, п'ючи тільки переварену воду. Я, не вживаючи сім днів їжі, була такою знесиленою, що не могла вже вилізти навіть на нари. Та нас все таки далі гнали на роботу, ми ж чинили спротив.

На одному з бараків в'язні вивісили червоно-чорний прапор, що означало – смерть або життя й, обступивши його, відмовлялися йти на роботу. Тоді табірне начальство викликало пожежників, які обливали в'язнів холодною водою, що призвело до захворювання багатьох дівчат-політв'язнів. Після зняття прапора нас посортували – кого до в'язниці, кого – на старе місце, а кого – в інший табір.

Повстання тривало доти, доки з Москви не приїхала комісія (до 4 серпня 1953 року), у ньому, за твердженням істориків, взяло участь понад двадцять тисяч політв'язнів 80 національностей.

З нас познімали номерні знаки, скоротили на одну годину робочий день, який тривав 12 годин, дозволили писати до родини по одному листу на місяць (до того дозволялося писати один лист на рік й тільки російською мовою). З бараків позабирали параші, уже нас не закривали, дозволяючи виходити в туалет на вулицю», – говорить пані Емілія.

«У нашому бараці було більше ста осіб. Також нам зробили поблажку, знявши по п'ять років терміну ув'язнення», – читаємо у спогадах. Хоч для Емілії Ґбур це не було великою поблажкою, оскільки вона на той час уже відбула десять років ув'язнення і їй подарували тільки два місяці.

«Коли прийшов наказ про звільнення, нам видали паспорти й дозволили повертатися на рідну землю. Приїхавши до рідної Павлівки, де ми жили раніше, не мала я де притулитись, бо вся господарка пішла в прах. Ішов тоді 1961 рік. Ми купили стару хату в селі Пасічна» (у ній пані Емілія прожила до останніх днів життя). А чому ж вона терпіла стільки мук?

«Коли прийшли "визволителі", на нас наклали великі податки. Батьків засудили на десять років, зробивши з них куркулів і за нездачу контингенту засудили на десять років, маму з п'ятьма дітьми вивезли в Сибір. Два старші брати загинули в УПА…»

Слід зазначити, що дід пані Емілії за Польщі був тричі в Америці й скупив маєток, який становив 45 морґів поля. Вся родина любила землю й залюбки працювала на ній. Для радянської влади такі родини були більмом у оці, тому й стала заможна багатодітна селянська родина Ґбур неблагонадійною для радянської влади, отримавши «належне» пошанування, як і тисячі таких же господарників, що полягало у каторжній праці у «столь отдаленных местах матушки России».

Нам варто винести певний урок із цієї теми, бо тільки зробивши належні висновки, ми збагнемо сутність нашого теперішнього життя. Не можна бути байдужим. Незалежність потрібно боронити й утверджувати, аби минуле не повторилось.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник Музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

НАШІ СВЯТА

НА КУПАЛА ЗІЛЛЯ ЗБИРАЛА…

Здавна українці відзначали свято Івана Купала. Вінки, багаття, ворожіння і цвіт папороті, який горить десь там, далеко в лісі. Цьогоріч іванофранківці 6 та 7 липня вшановували давні народні традиції на пасічнянському озері. Сюди з'їхались музики та митці з цілої країни на перший «Купала-фест». Зрозуміло, що й дівчат і хлопців не бракувало.

Які тільки дійства тут не відбувалися, здавалося, у кожному куточку щось цікаве: на сцені гурти й виконавці звеселяли відомими піснями, далі їх змінювали ді-джеї, поряд – змагання спортсменів з армреслінгу, історичні бої в інтерпретації військово-історичних клубів, а народні майстри пропонували зроблені власноруч сувеніри. Було й чого повчитися, адже на мистецькому острові проводилося безліч майстер-класів.

Цікавим був і конкурс «Купальська красуня», в якому учасниці за співучасті продюсерської аґенції «Foster» боролися за корону. Перемогу здобула Іванка Терлецька. Вона також отримала в нагороду можливість безкоштовного навчання в школі моделей та професійну фотосесію.

«Першого дня фестиваль зібрав понад сім тисяч жителів і гостей міста. Яблуку ніде було впасти, хоч територія велика, – розповідає директор «Купала-фесту» Максим Гайдученко. – Цьогорічний фест в Івано-Франківську – це пагін масштабного фестивалю «Золотий тік». Концепція заходу – «Збережемо звичаї разом». Люди приїжджають звідусіль, підтримують нас відомі виконавці. Андрій Уваров «привіз» нам гурт «QNG» в рамках туру на підтримку деяких синглів з відомими виконавцями – такими як Джамала, «Крихітка Цахес», «Gorchitza».

Крім того, фестиваль відвідали гурти «Сни Дріади», «Патроничі», «Фіолет», «K-One», «G-Fank», «Cherokey», «Carpation Paths» та інші.

Продюсер фестивалю Володимир Заставний запевнив, що перший такий цьогорічний захід буде не останнім.

І. Ф.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Віддача поля

У області в розпалі жнива. Зібрали вже кілька тисяч гектарів зернових. Середня урожайність – 38 ц/га. Урожай радує, якщо не зашкодить погода. Розпорядженням голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка райдержадміністраціям, виконавчим комітетам міських рад міст обласного значення доведене завдання – до 1 вересня забезпечити формування незнижуваних запасів продовольчого зерна врожаю в обсягах тримісячної реґіональної потреби. В області створили штаб з питань проведення жнив і закріплення за районами відповідальних працівників профільних служб.

Хочемо тепла

Декілька десятків тих, що потребують автономного опалення, в Івано-Франківську взяли штурмом приймальню міського голови. Люди незадоволені роботою місцевих теплокомуненерґо та «СТЕКу». Підприємства попри рішення суду не дають дозволи на встановлення автономного опалення. Голова В. Анушкевичус переконував у неможливості виконати їх. Наразі в Івано-Франківську налічується 31 тисяча помешкань, які опалюються централізовано. За підрахунками фахівців, ще кілька тисяч індивідуальних підключень – і банкрутство теплоенерґетиків неминуче. Домовилися продовжити дискусію з участю всіх учасників конфлікту. Люди погрожують блокадою міських вулиць.

Страховий стаж варто знати

Як отримати відповідь про стан сплати страхових внесків роботодавцями через інформаційні кіоски, що безоплатно подають відомості в приміщеннях головного та територіального управлінь Пенсійного фонду. Цим правом з початку року скористалося понад 6,3 тис. осіб, які тепер точно знають усе про свій страховий стаж. Ще понад 1,5 тис. громадян краю всю потрібну їм інформацію отримують не відходячи від комп'ютерного стола – через Інтернет, зареєструвавшись на веб-порталі Пенсійного фонду України.

ЗНАЙ НАШИХ

ПЕРЕМОГА, У ЯКУ ВІРИТЬ

У Києві відбувся гала-концерт VII Міжнародного фестивалю дитячої творчості для дітей соціально незахищених категорій та вихованців шкіл-інтернатів «Назустріч мрії» з участю зірок естради й фіналістів фестивалю. Організатори заходу – Міжнародна громадська організація «Назустріч мрії» й Асоціація громадських організацій «Соціальний захист» об'єднали зірок, меценатів і представників бізнес-структур з метою допомогти талановитим дітям повірити в себе й реалізувати власний потенціал.

180 юних зірочок із різних куточків України змагалися за звання найкращих у номінаціях «вокал», «хореографія», «оригінальний жанр». Вихованка Калуської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату I–III ступенів № 2 (для дітей зі зниженим слухом) Наталія Лукинів, учениця 10 класу, зайняла перше місце у номінації «оригінальний жанр» з піснею у жестовому виконанні «Мій рідний край». Переможниця отримала подарунки, премію та путівку на базу відпочинку. А її мрія – стати акторкою київського театру «Райдуга».

Роксолана КАРАЇМ, *директор Калуської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату*

НУМІЗМАТИКА

ВКАРБОВАНА ДАТА

У Музеї грошей Національного банку України відбулася презентація пам'ятних монет номіналами 100, 20 та 5 гривень «1025-річчя хрещення Київської Русі», які введені в обіг 3 липня.

Пам'ятні монети присвячені запровадженню князем Володимиром Великим християнства як державної релігії. Як відомо, масове хрещення князем Володимиром Великим за літописом відбувалося у 988 році на річці Почайні – притоці Дніпра, у результаті чого християнство стало провідною релігією в Київській Русі.

Заступник Голови Національного банку України Віра Ричаківська наголосила, що випускаючи ці монети, Національний банк України долучається до святкування 1025-річчя хрещення Київської Русі та сподівається привернути увагу суспільства до духовних цінностей і традицій Української держави.

«Хрещення сприяло об'єднанню та зміцненню Київської Русі, дало поштовх розвиткові економіки, освіти, духовності й культури. Зріс міжнародний авторитет країни, відкрилися широкі перспективи економічних і культурних зв'язків тощо. З прийняттям християнства в Київській Русі поширилася писемність. Князь Володимир будував церкви, закладав школи та відкривав бібліотеки», – сказала Віра Ричаківська.

Доктор історичних наук Микола Котляр подякував колективу Національного банку України за шанобливе ставлення до історії України. За його словами, християнство формувалося не як реґіональна, а як світова релігія, що відігравала роль стимулюючого фактора міжнародного і міждержавного культурного спілкування, а отже, Русь, прийнявши християнство, змогла наблизитися до надбань європейської культури, поглиблюючи і розвиваючи цим свою власну. Науковець, провівши паралель між сьогоденням і минулим, висловив надію на те, що «уроки історії» допоможуть українцям долучитися до європейських традицій, не знехтувавши при цьому власними духовними цінностями.

Варто знати, що монета «1025-річчя хрещення Київської Русі» номіналом 100 гривень виготовлена із золота 900 проби, категорія якості карбування – «пруф», маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 32,0 мм, тираж – 1 025 штук. Гурт монети – гладкий із заглибленими написами позначення металу, його проби – Au 900, маси в чистоті – 31,1 і логотипом Монетного двору Національного банку України.

Монета «1025-річчя хрещення Київської Русі» номіналом 20 гривень виготовлена зі срібла, категорія якості карбування – «спеціальний анциркулейтед», маса в чистоті – 62,2 г, діаметр – 50,0 мм, тираж – 3 500 штук. Гурт монети – гладкий із заглибленими написами позначення металу та його проби – Ag 925, маси в чистоті – 62,2 і логотипом Монетного двору Національного банку України. Елемент оздоблення – локальна позолота, вміст золота в чистоті не менше ніж 0,000449 г.

Монета «1025-річчя хрещення Київської Русі» номіналом 5 гривень виготовлена із нейзильберу, категорія якості карбування – «спеціальний анциркулейтед», маса – 16,54 г, діаметр – 35,0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети рифлений.

Художники: аверс – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук; реверс – Марія Скоблікова, Олександр Кузьмін.

Скульптори: Святослав Іваненко, Володимир Дем'яненко. З ціною та пунктами продажу пам'ятних монет «1025-річчя хрещення Київської Русі» можна ознайомитися на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку України.

Монети «1025-річчя хрещення Київської Русі» номіналом 100 і 20 гривень

КНИЖНИК

КІНЕЦЬ СВІТУ ПО-ГУЦУЛЬСЬКИ

Колись писали, що біблійний потоп світу – це затоплення і зникнення окремого краю, який був для його мешканців цілим світом, а уява малювала кінець усього земного світу.

Так чи не так – знає Бог. Святе Письмо говорить, що потоп – це кара Божа за гріхи. Крізь призму людського гріха треба розглядати будь-який потоп, велику, грізну, нищівну повінь, розбурхану стихію нестримної води. А ще як помсту скривдженої, нищеної людьми природи, втручання в її гармонію і нищення земної краси.

Це такий задовгий дещо вступ до книжки Василя Нагірняка «Стихія води і грому», яка вийшла не так давно у Івано-Франківському видавництві «Місто НВ». Книга написана в тому ж художньо-публіцистичному з елементами історичних вкраплень, що й попередня «Во славу Золотого Тризуба» (про С. Бандеру), за яку автор був премійований (премія імені Василя Стефаника).

Книжка видана зі смаком, у поліграфічному ключі, від якого потягує прохолодою водної стихії (синьо-білі кольори вважають неживими). Працю, яку представив читацькому світові В. Нагірняк, можна назвати історією Верховинського краю крізь призму своєрідного потопу, який заполонив гірські села. Автор наче хоче сказати: велика вода приходить і відходить, а велична історія людей залишається вічно.

Потоп не може накрити імена Івана Франка, Лесі Українки, Василя Стефаника, Гната Хоткевича, Михайла Грушевського, Михайла Коцюбинського, Ольги Кобилянської, які обирали защораз Верховину за короткий притулок для тіла й душі. Вода шалено змиває дороги, забирає хати, нищить городи й сіножаті, але безсила знищити знакові сліди названих людей, а ткож О. Довбуша, М. Штоні та інших славних опришків, які теж, наче та вода, налітали на маєтки поневолювачів і забирали їхні статки, щоб дати злиденному гуцулові.

В. Нагірняк показує мужність, стійкість гуцулів перед ошалілою стихією, їхнє бажання вижити, зберегти себе і свою власність і після усіх терпінь і лиха вийти ще сильнішими й упевненішими з чорториїв буття, яке екзаменує Бог і природа. Додайте до цього численні світлини з місця подій 2008 року, й ви отримаєте потрібний і гарний подарунок від бентежної, талановитої душі й розуму В. Нагірняка.

Василь БАБІЙ

НЕЗАБУТНІ

ВО СЛАВУ КВІТКИ

Ім'я Квітки Цісик – це ім'я української співачки, слава якої розцвіла на американському континенті. Це пісні, які дивоспівом Квітки Цісик зачарували світ.

Цьогоріч Квітці виповнюється 60 років. Її немає, але пісні живуть, а з ними – і слава співачки.

Верховна Рада України ухвалила постанову про відзначення в цьому році ювілею всесвітньовідомої виконавиці українських пісень.

Мало кому відомо, що батьки Квітки Цісик родом із села Ліски на Коломийщині. На сільському цвинтарі спочиває прах бабусі Квітки.

У Лісках вже кілька років поспіль з особистої ініціативи поета, члена НСПУ Ярослава Ясінського, за підтримки місцевої влади та сільської громади (але все-таки завдяки Я. Ясінському), при постійній підтримці Івано-Франківської організації НСПУ проводять літературно-мистецький фестиваль імені Квітки Цісик. У ньому беруть участь відомі поети, прозаїки, виконавці пісень з області й України.

Минулого року на фестивалі побував народний депутат України Олесь Доній. Саме завдяки йому і його ініціативі парламент ухвалив постанову про ювілей співачки.

До цьогорічного фестивалю, який станеться 7 вересня, готується альманах творчості літераторів України, присвячений Квітці Цісик, а також виготовляється пам'ятник славній співачці. Читачі теж можуть внести власну пожертву на пам'ятник.

До речі, не зле в освітніх та закладах культури провести заходи до ювілею Квітки.

Василь БАБІЙ, *член НСПУ*

ЮНІ ТАЛАНТИ

ЛЮДИНА-ОРКЕСТР: КРОКИ ДО МРІЇ

Лауреат численних перемог Ігор Ровенко

Ігор Ровенко закінчив другий курс ДМУ імені Дениса Січинського, де навчається за спеціальністю «цимбали» народного відділу. Та розпочав опановувати цю музичну спеціальність змалку, адже тато – Василь Григорович – відомий в Україні цимбаліст і педагог привів сина в шість років у школу педпрактики при училищі, де син поєднував гру з освоєнням музичної грамоти, навчанням у ЗОШ № 7, виступами в концертах. А згодом – участь у конкурсах, де здобував високі перемоги. Тож рішення вступати в музучилище після закінчення 9-го класу було усвідомлене і, як свідчить життя, правильне.

Вже як студент і добрий музикант Ігор грає в ансамблі народної музики, яким керує батько, а також – в оркестрі українських народних інструментів, яким керує викладач і музикант Роман Сич, а ще – бере участь у Всеукраїнському конкурсі молодих виконавців «Провесінь» у Кіровограді, де здобуває гран-прі в кожній номінації.

Та Ігор не зупиняється на досягнутому, свою мрію опанувати якомога більше інструментів почав втілювати давно, бо вже може заграти і на баяні, і на фортепіано, і на сопілці, і на барабанах, а на рідних цимбалах – віртуоз. А ще освоїв новий унікальний інструмент – най, або в народі його називають ребро, свіріль, панна – один із найдавніших інструментів, поширений в Індії, Китаї, Білорусі. Виготовляють його з калини, бузини, бамбука. Звук його хвилює душу, повертає до першооснов людської цивілізації.

Тож юнак взяв уроки гри на флейті у педагога Анатолія Супрунюка (адже звуковидобування – однакове), а також у педагога В. А. Пукалюка. Багато цінних порад дає батько, а ще хлопець відвідує концерти і слухає гру відомих музикантів, які заворожують публіку грою на наї. Це Георгій Абретіно, Микола Петрина з Києва.

Завдяки директорові Петру Гундеру училище закупило най, виготовлений з бамбуку. Зараз у репертуарі молодого музиканта-наїста – п'ятдесят творів зарубіжних та українських композиторів, які виконує як у сольних концертах, так і з оркестром. Ігор готується до конкурсу в Кіровограді, де вперше покаже себе у грі на наї і, гадаю, обов'язково здобуде гран-прі, адже планку, поставлену з юних літ, знижувати не можна. Але це не межа, бо вже приглядається до нових інструментів. Десь глибоко в серці живе мрія стати людиною-оркестром. Дай Бог!

Любов ЗОРІНА

АКЦІЇ

ЯВОРИНА-2013

Відбулася традиційна патріотична акція вшанування пам'яті героїв старшинської школи УПА «Олені» та провідника ОУН Карпатського краю Ярослава Мельника (Роберта) «Яворина-2013» в урочищі Розтока поблизу с. Липа Долинського району.

Її учасники до урочища доїхали автобусами, а потім пішли на г. Яворина хресною дорогою до цвинтаря полеглих вояків старшинської школи УПА «Олені». Тут, в урочищі Глибоке, відбулося вшанування пам'яті полеглих вояків старшинської школи УПА «Олені».

А біля бункера Роберта біля підніжжя г. Яворина пройшло вшанування пам'яті крайового провідника ОУН Карпатського краю Ярослава Мельника (Роберта). Далі урочистості продовжилися біля пам'ятника Ярослава Мельника (Роберта).

Цьогоріч участь у «Яворині» взяли заступник голови Верховної Ради України свободівець Руслан Кошулинський, народні депутати від ВО «Свобода» Олександр Сич, Руслан Марцінків, Ігор Мірошниченко, Андрій Мохняк, Ігор Швайка.

Суботнього надвечір'я відкрився фестиваль патріотичної пісні й запалала повстанська ватра.

Молодіжна патріотична програма тривала до світанку. Опісля у сільському храмі відбулася поминальна Служба Божа.

Учасники акції впродовж хай короткої миті відчувають на собі, як жили й боролися націоналісти, у них відбувається духовне переродження, переосмислення, вони дістають заряд енергії для продовження справи достойників на своїй землі.

Вл. інф.

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ЯНКЕВИЧА

Відійшла у вічність людина великого серця, щирої душі, патріот і громадянин – Володимир Янкевич.

Організатор перших акцій і маніфестацій українського національного відродження, один із засновників перших у краї національно-демократичних організацій: товариств «Поступ»; Коломийської міськрайонної організації ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта»; НРУ; ДемПУ, КУН; міськрайонного об'єднання «Громадський рух «Просвіти».

Він серед перших піднімав національний український прапор на мітинґах у с. Воскресинці й м. Коломия у 1989 році та у 1990 році, відновлював першу в районі стрілецьку могилу на цвинтарі «Монастирок» у Коломиї.

У 1990–1994 роках був депутатом Коломийської міської ради першого демократичного скликання, на першій установчій сесії якої підняв національний прапор на міській ратуші. Учасник багатьох громадських акцій у Києві. Ініціатор і організатор спорудження у Коломиї пам'ятника Степанові Бандері.

Підтримував і сприяв у проведенні в Коломиї багатьох громадських і культурних ініціатив, зокрема першого Собору духовної України.

Розбудовував і до останнього часу очолював Коломийську організацію Конґресу Українських Націоналістів.

Активний організатор участі національно-демократичних організацій у місцевих виборчих кампаніях, у Помаранчевій революції. Як член Правління міськрайонного товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка брав найактивнішу участь у всіх культурно-просвітницьких заходах у краї та Україні, був головою громадської спілки «Громадський рух «Просвіти».

Володимир Янкевич завжди гостро відчував кривду української нації і боровся за відродження української національної ідеї, радикально відстоював державну самостійність і соборність України, нетерпимо ставився до україноненависників та українофобів усіх мастей. Часто був категоричний у своїх міркуваннях, що не всім і не завжди подобалося, але називав речі своїми іменами: брехню – брехнею, зрадництво – зрадництвом.

Шанував друзів, національні й християнські традиції, цінності української родини.

Виростив справжніми патріотами своїх дітей і такими ж ростив онуків.

Івано-Франківське обласне, Коломийське міськрайонне об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, національно-демократичні сили краю висловлюють глибоке співчуття родині з приводу важкої втрати громадського діяча, справжнього патріота – націоналіста Володимира Янкевича.

Вічная пам'ять! Пухом українська земля…

С. Волковецький, О. Доній, Р. Зелик, О. Бабій, О. Баранецька, Б. Борович, Д. Захарук, З. Шкутяк, Б. Волошинський, В. Глаголюк, Л. Грабець, Г. Романюк, О. Руданець